



Soru 1 (SB.7.3.4): Anayasamızın 23. maddesine göre herkes yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir; ancak bu haklar kamu yararı gözetilerek kanunla kısıtlanabilir.

a) Yerleşme hürriyetinin kısıtlanabileceği durumlara iki örnek veriniz.

b) Milli parklarda ve sit alanlarında yerleşmeye izin verilmemesinin temel amacı nedir?

Soru 2 (SB.7.4.1): İnsanlık tarihi boyunca bilginin kaydedilmesi ve aktarılması için çeşitli malzemeler ve sistemler geliştirilmiştir.

a) Fenikeliler tarafından geliştirilen ve günümüzdeki Latin alfabesinin temelini oluşturan sistemin en önemli özelliği nedir?

b) Bergama Krallığı'nda kâğıt sıkıntısı yaşanması üzerine hayvan derisinden üretilen yazı malzemesinin adı nedir?

Soru 3 (SB.7.4.2): Orta Çağ'da Avrupa'da bilim yavaşlarken, Türk-İslam dünyası bilimin "Altın Çağ"ını yaşamaktaydı. Aşağıda özellikleri verilen Türk-İslam bilginlerinin isimlerini yazınız.

Matematikte sıfır (0) rakamını ilk kez kullanan ve Cebir bilimini sistemleştiren kişi:
"Tıbbın Kanunu" adlı eseri yüzyıllarca Avrupa'da ders kitabı olarak okutulan, "Avicenna" lakaplı tıp bilgini:
Fatih Sultan Mehmet döneminde İstanbul'a gelerek Ayasofya Medresesi'nde müderrislik yapan, İstanbul'un enlem ve boylamını belirleyen astronom:

Soru 4 (SB.7.4.3): 15. ve 20. yüzyıllar arasında Avrupa'da yaşanan teknik ve bilimsel gelişmeler günümüz dünyasını şekillendirmiştir. James Watt tarafından buhar makinesinin geliştirilmesinin üretim teknolojisindeki en temel sonucunu ve ulaşımına olan etkisini açıklayınız.

Soru 5 (SB.7.4.4): Orta Çağ Avrupa'sında hâkim olan Skolastik düşünce ile modern bilimsel anlayışın temeli olan Pozitif düşünce arasında büyük farklar vardır. Skolastik düşünce ile Pozitif düşünceyi "bilgi kaynağı" ve "yeni fikirlere yaklaşım" açısından karşılaştırınız.

Soru 6 (SB.7.5.1): Toprak, tarih boyunca devletlerin hem ekonomik hem de askeri gücünün kaynağı olmuştur.

a) Osmanlı Devleti'nde dirlik arazilerin geliri karşılığında asker yetiştirilmesine dayanan sistemin adı nedir?

b) Bu sistemin devlet ekonomisine sağladığı en büyük fayda nedir?



SENARYO 3 - CEVAP ANAHTARI

Cevap 1:

- a) Yerleşme hürriyeti; suç işlenmesini önlemek, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak veya kamu mallarını korumak amacıyla kısıtlanabilir.
- b) Milli parklarda amaç doğal çevreyi ve turizmi korumak, sit alanlarında ise tarihi ve kültürel mirası korumaktır. Bu alanlarda yapılaşmaya izin verilmez.

Cevap 2:

- a) Fenike alfabesinin en önemli özelliği, sembolleri harflere dönüştürerek günümüz alfabe sistemlerinin temelini oluşturmasıdır.
- b) Bu yazı malzemesine parşömen denir.

Cevap 3:

- Sıfırı kullanan ve cebiri kuran: Harezmi
- Avicenna lakaplı tıp bilgini: İbn Sina
- Astronomi ve matematik müderrisi: Ali Kuşçu

Cevap 4:

- Üretimdeki sonuç: Buhar makinesinin geliştirilmesiyle insan ve hayvan gücü yerine makine gücüne geçilmiş ve Sanayi İnkılabı başlamıştır.
- Ulaşım etkisi: Buhar gücünün gemilerde ve lokomotiflerde kullanılmasıyla buharlı gemiler ve demiryolları ortaya çıkmış, ulaşım hızlanmıştır.

Cevap 5:

- Bilgi Kaynağı: Skolastik düşüncede bilgi kaynağı sadece kilisedir; Pozitif düşüncede ise bilgi kaynağı deney, gözlem ve araştırmadır.
- Yeni Fikirlere Yaklaşım: Skolastik düşüncede yeni fikirler yasaktır ve engellenir; Pozitif düşüncede ise yeni fikirler teşvik edilir.

Cevap 6:

- a) Bu sisteme Tımar Sistemi denir.
- b) Devlet, kasasından para harcamadan savaşa hazır, güçlü bir ordu (sipahiler) yetiştirmiş olur. Ayrıca üretimin sürekliliği sağlanır ve vergiler düzenli toplanır.